

Heiligdomsvaart 2025

Nieuwsbrief 6 – december 2024

Inhoud van deze nieuwsbrief

“Bruggen bouwen is een keus” – Caspar van Hilten	2
’ne Zaolege Keersmes! – Theo Bovens	3
’t Struyskomitee schenkt € 10.000 aan Heiligdomsvaart 2025	4
“De bouw vordert” – Marianne Lubrecht interviewt Theo Bovens	5
Woensdag 11 december 2024 –Vierde Bruggenbouwerlezing: ‘Muur of Brug voor vluchtelingen’	7
Woensdag 8 januari 2025 – Vijfde Bruggenbouwerlezing: ‘Bruggenbouwers naar morgen: christenen en hun verantwoordelijkheid voor de politieke vrede en sociale rechtvaardigheid’	8
De Syro-Malabar Kerk: de Kerk van de Thomaschristenen – kapelaan Sabin Joseph	9
Nick Cave, Jan Terlouw en Emile Roemer over de zoektocht naar het wij-gevoel – nabeschouwing bij de Bruggenbouwerlezing op 13 november 2024 door gouverneur Emile Roemer – Marianne Lubrecht en Harrie van Beers	11
Alweer het derde YouTube-filmpje over het thema ‘Wees een bruggenbouwer’	14
Sint Servaas op waarde geschat	15
Kopy, we zijn er dol op	15
Mis ons niet!	16
Dank u wel	16
Grote en kleine bruggenbouwers gezocht...	16
Reilen en zeilen	17

“Bruggen bouwen is een keus” – Caspar van Hilten

Caspar van Hilten droeg afgelopen zondag, 1 december 2024, in de Sint-Janskerk een door hem zelf geschreven gedicht voor. Marianne Lubrecht voerde een kort gesprek met Caspar van Hilten over aanleiding en beweegredenen.

Bij elkaar te gast, als familie

‘Jaarlijks is er in het kader van de oecumene op de Eerste Advent een gezamenlijke viering in de Sint Servaas en de Sint Jan,’ zegt Caspar van Hilten, docent aan de lerarenopleiding Fontys in Sittard en zeer betrokken bij zowel de Sint Servaas-gemeenschap als de voorbereiding van de Heiligdomsvaart 2025. ‘De Mis, respectievelijk de Dienst, begint in beide kerken apart. Na circa 45 minuten gaan de gelovigen van beide kerken bij elkaar “op bezoek”. Vast element is het voorlezen van een speciaal voor de gelegenheid geschreven tekst, die als leidraad en inspiratie kan dienen. Bemoediging ook. Het ene jaar gaan de aanwezigen in de Sint Servaas naar de Sint Jan en het andere jaar is het omgekeerd,’ legt Van Hilten uit. ‘Afgelopen zondag, 1 december 2024, was de Sint-Jan gastheer. Ik ben zelf al lange tijd vanuit de Sint Servaas betrokken bij deze oecumenische vieringen en de voorbereiding daarvan. Ik schrijf ieder jaar het gedicht en lees dat dan zelf voor in de Sint Jan. Iemand anders leest het op hetzelfde moment voor in de Sint Servaas. Als een brug van woorden tussen twee kerkgemeenschappen.’

Bruggenbouwer

‘Er is jaarlijks een thema,’ zegt Van Hilten. ‘Dit keer hebben we gekozen voor hetzelfde thema als de Heiligdomsvaart 2025: “Wees een bruggenbouwer”. Dat niet alleen omdat de Heiligdomsvaart ophanden is, maar ook omdat de thematiek verdrietig genoeg in veel opzichten zeer actueel is in deze wereld.’

De brug die voert naar het licht

‘Uitgangspunt bij het schrijven van het gedicht “Advent 2024 – Wees een bruggenbouwer” was de gedachte dat een Maastricht zonder fysieke bruggen zo goed als

ondenkbaar is. We gebruiken ze iedere dag, bijna gedachteloos vaak. Ze zijn eenvoudigweg onmisbaar. Minstens even belangrijk, mogelijk zelfs nóg belangrijker, meen ik,’ zegt Caspar van Hilten, ‘zijn de verbindingen, de relaties tussen mensen. Toegegeven: ze zijn ook moeilijk, soms fragiel. Maar onontbeerlijk. Het zijn uiteindelijk deze bruggen die voeren naar het licht.’

Advent 2024 – Wees een bruggenbouwer

Stel je voor, Maastricht zonder brug

Dat vind toch niemand meer voorstelbaar

We steken over, gedachteloos en vlug

De brug is simpelweg onmisbaar

Bruggen bouw je ook tussen ménsen

Je verdiept je oprecht in hem en haar

Je luistert oprecht naar hun wensen

Zo kom je veel dichter tot elkaar

Bruggen bouwen is het thema van de Heiligdomsvaart

Wees een bruggenbouwer is de leus

Maar is dit ons nog wel wat waard?

Waarom is bruggen bouwen een keus?

Roept Jezus ons niet op om samen te werken,

Om uit te gaan van de ander als zus of broer?

Als we ons tot onszelf beperken

Ligt een wereld met conflicten op de loer

In deze tijd worden veel bruggen afgebroken

Oorlogen worden gevoerd, mensen gedood

Over vluchtelingen wordt als tweederangs gesproken

We houden ze tegen op zee met een militaire boot

Laten we bidden om inzicht

Dat we de brug slaan met volle kracht

De brug die voert naar het licht

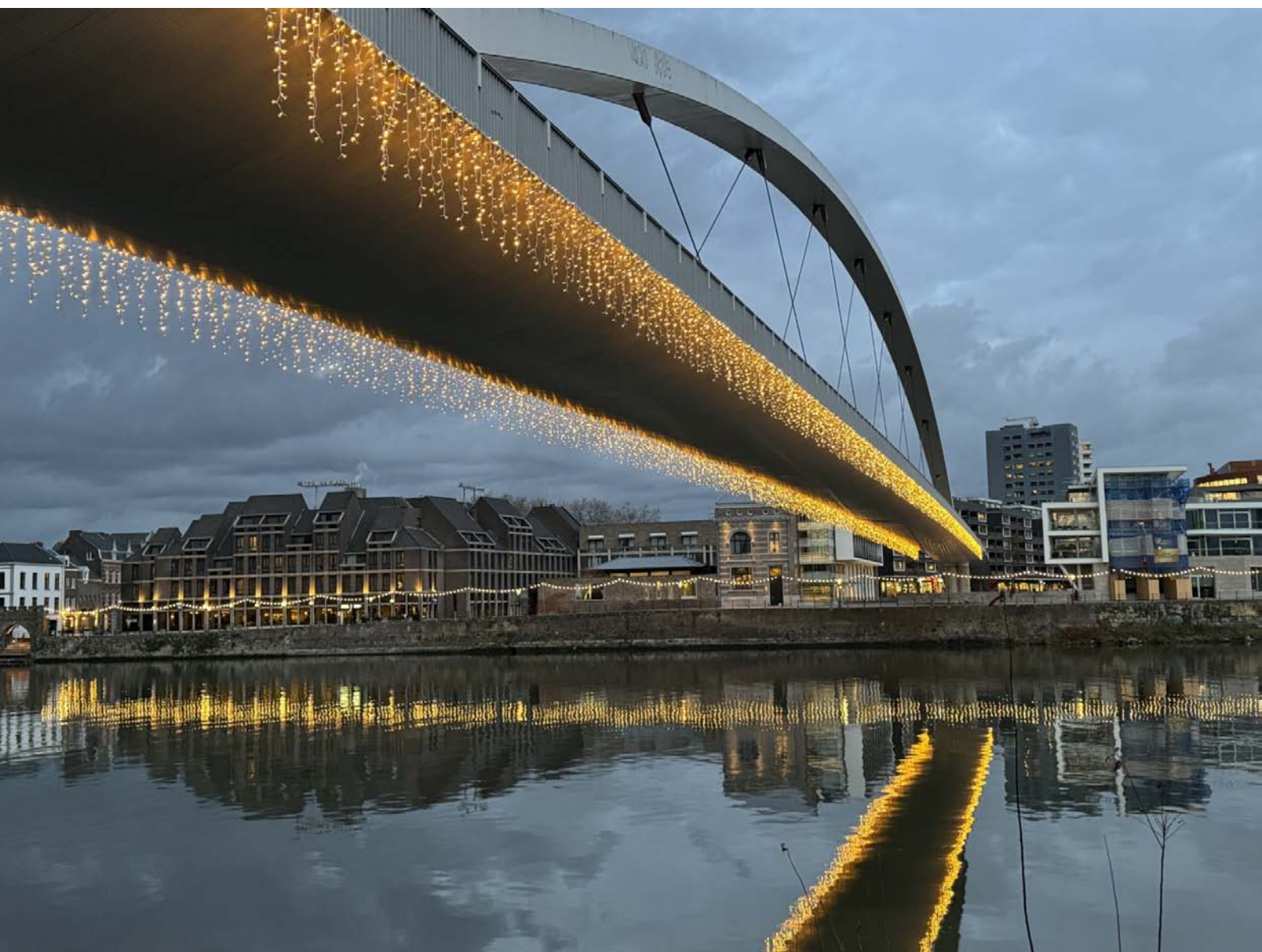
Het licht dat Jezus ons bracht

Beeld: Marianne Lubrecht

'ne Zaolege Keersmes!

Wij vieren met Kerst dat een Kind werd geboren dat toen, nu en in de toekomst een brug vormt tussen mens en God, en tussen mensen onderling. Namens mijn medebestuurders van Het Graf van Sint Servaas wens ik u toe dat Kerstmis u inspireert om een Bruggenbouwer te zijn, in ons gezin, onze familie, in vereniging, werkring en omgeving. 'ne Zaolege Keersmes!

Theo Bovens

Beeld: Marianne Lubrecht

't Struyskommitee schenkt €10.000 aan Heiligdomsvaart 2025

Er gaat speciaal aandacht uit naar de Heiligdomsvaart Maastricht 2025. Deze zomer was op 't Preuvenemint al op de schermen te zien dat de Heiligdomsvaart 2025 verkozen was tot een van de (vele) goede doelen. Tot 22 november 2024 bleef het spannend. Op die dag vond in Chalet Bergrust te Maastricht de jaarlijkse PreuveneDonatie plaats, waarbij ruim € 170.000 (!) aan goede doelen werd uitgedeeld aan tientallen stichtingen en verenigingen.

Theo Bovens kreeg uit handen van Hans Linnemann, voorzitter van de Goede Doelen Commissie van 't Struyskommitee, een cheque uitgereikt van maar liefst € 10.000, waarvoor hij uiteraard 't Struyskommitee (en in stilte ook Slivvenhier) hartelijk dankte. 'De Heiligdomsvaart en 't Preuvenemint zijn ware verbindingsofficieren in Maastricht, ieder op hun eigen unieke manier,' oordeelden Hans Linnemann

(voorzitter Goede Doelen Commissie), Maartje Beijens (Goede Doelen Commissielid & Voorzitter Marketing & Communicatie & PR commissie) en Philippe Cleuren (Goede Doelen Commissielid) unaniem.

En: 'De Heiligdomsvaart, met zijn zevenjarige traditie, is niet alleen de oudste pelgrimage van Nederland, maar ook een indrukwekkend cultureel fenomeen dat duizenden mensen samenbrengt. Vrijwilligers, deelnemers en toeschouwers verenigen zich tijdens de iconische ommegangen, waarbij zowel religie als cultuur in het middelpunt staan. Dit evenement overstijgt grenzen, zowel historisch als sociaal, en laat zien hoe pelgrimage mensen dichterbij elkaar brengt door een gezamenlijke beleving van geloof, erfgoed en saamhorigheid.'

Beeld: Laurens Bouvrie/Stichting 't Struyskommitee

In 2025 zal tussen donderdag 12 tot en met zondag 22 juni de 56ste Heiligdomsvaart van en in Maastricht plaatsvinden, een zevenjaarlijkse bedevaart die met zekerheid al sinds 1391 bestaat, maar mogelijk al ouder is. Voor het eerst is door de organisatie van de Heiligdomsvaart besloten om deze prachtige traditie vooraf te laten gaan door een aanloopperiode van negen maanden waarin zowel culturele als religieuze activiteiten kunnen worden voorbereid en gepresenteerd. Het thema van de aanstaande Heiligdomsvaart is ‘Wees een bruggenbouwer’. Marianne Lubrecht sprak voor het kerstnummer van de nieuwsbrief ‘Dekenaar Nieuws’ én voor de nieuwsbrief ‘Heiligdomsvaart 2025’ met Theo Bovens, voorzitter van de Vereniging Het graf van Sint Servaas, de organiserende vereniging, over de imposante progressie van de voorbereiding.

Ongeëvenaarde aftrap

Op de avond van 6 september 2024 vond een succesvolle aftrap van de Heiligdomsvaart 2025 plaats. Bijzonder in vele opzichten, niet in de laatste plaats omdat de avond begon in de Onze-Lieve-Vrouwebasiliek, de “zusterbasiliek” van de Servaas-basiliek. Een historische samenwerking. ‘In verwondering sta ik hier,’ zei pastoor Vries van de Slevrouwe toen tegen de aanwezigen. ‘Het is voor de eerste keer óóit dat de aanloop naar de Heiligdomsvaart van start gaat in een zusterbasiliek van de Servaas. Daarmee is letterlijk een brug gevormd.’

Bruggenbouwerlezingen

Inmiddels zijn er al drie lezingen van een serie van negen zogenoemde Bruggenbouwerlezingen gehouden. De organisatie is deels uitbesteed aan de commanderij St. Christoffel van de Orde van de Tempeliers. De lezingen worden telkens in de binnenstad van Maastricht gehouden, en zijn

bovendien gratis te bezoeken. Alle sprekers belichten het thema ‘Wees een bruggenbouwer’ vanuit de eigen expertise en motivatie. Te gast zijn geweest: Deken Ed Smeets (over de rol van kerkmuziek als bruggenbouwer in de liturgie); dominee René de Reuver (scriba PKN) en bisschop mgr. Gerard de Korte (over de vele bruggen die er inmiddels tussen christenen van diverse kerken zijn gebouwd), en gouverneur Emile Roemer, die niet alleen over verbindingen in en met de provincie Limburg sprak, maar ook zeer persoonlijke inzichten voor het voetlicht bracht. Voor het volledige programma zie: www.bruglezingmaastricht.nl

YouTubefilmpjes

Ook zijn er inmiddels drie filmpjes (uit een geplande reeks van tien) verschenen die Roderick van Attekum samen met sidekick Vivianne Rijnders maakt. In elke opname legt Roderick een verband tussen het thema ‘Wees een Bruggenbouwer’ en een toepasselijk gedeelte uit de Bijbel. De komende maanden zal op de 13de van iedere maand een nieuwe aflevering gepresenteerd worden. Nog niet gezien? Kijk dan op YouTube, kanaal Heiligdomsvaart Maastricht 2025.

Open Monumentendag 2024

In het weekend van 12 en 13 september 2024 heeft de 39ste editie van de Open Monumentendag plaatsgevonden. Niet alleen de Oostcrypte van de Sint-Servaasbasiliek was geopend voor publiek, maar ook het Proostenpaleis. In dit statige pand aan het Henric van Veldekeplein huisde vanaf de middeleeuwen tot aan het eind van het ancien regime de proost van de Sint Servaas, die de wereldse goederen van de Servaas beheerde.

De lezing over het ontstaan van de heiligdomsvaart door Maurice Essers, en die over de historie van de monumenten rond Sint Servaas (door Jacques van Rensch) waren al heel snel volgeboekt.

Culturele inspiratie

‘We hebben culturele instellingen en organisaties uitgedaagd om met het thema “Wees een Bruggenbouwer” aan de slag te gaan. Sommigen beweren zelfs: “aan de haal te gaan” legt Theo Bovens met een glimlach uit. ‘De Philzuid programmeerde bijvoorbeeld al in november een uitvoering van de Stabat Mater van Pergolesi. Een stampvolle Opus9 (Theresiakerk) was er getuige van. En in de Annakerk opende 14 november Fashionclash haar jaarlijks modefestival met een grote verwijzing naar ons thema. Er werden werkelijk mooie bruggen gebouwd.’

‘Ik waardeer deze inzet van culturele partijen zeer,’ zegt Theo Bovens. ‘Het is zoals ik de Heiligdomsvaart graag zie: een levende traditie waarbij niet alleen de hele stad maar ook de hele regio betrokken is.’

De stille werkers

‘De Heiligdomsvaart 2025 is niet mogelijk zonder het doen van subsidieverzoeken, de zorg voor de vergunningen, en het slaan van de talloze bruggen die wal en schip met elkaar verbinden,’ benadrukt Bovens. ‘Heel veel werk achter de schermen wordt er al door onze vrijwilligers verricht. Chapeau!’

Stevig jaarprogramma

‘We kunnen nog niet alles onthullen, maar er is al een stevig jaarprogramma. Iedere week worden daar activiteiten en initiatieven aan toegevoegd. Denk aan concerten(reeksen), boeken, educatie trajecten voor scholen, tentoonstellingen,’ onthult Theo Bovens met zichtbaar genoegen. ‘Het meest actuele jaaroverzicht vindt u op www.heiligdomsvaartmaastricht.nl’

Betrokkenheid bisdom Roermond

‘Uiteraard heel belangrijk was het kennismakingscontact met onze nieuwe bisschop, mgr. Ron van den Hout van Roermond. Hij is als plaatselijk bisschop immers verantwoordelijk voor de kerkelijke onderdelen van de Heiligdomsvaart,’ merkt Theo Bovens op. ‘Er zijn afspraken gemaakt over het uitnodigen van collega-bisschoppen, en de deelname van het Bisdom aan diverse activiteiten.’

Motivatie

‘Ik mocht de afgelopen maanden al tijdens lezingen een paar keren groepen toespreken over onze Heiligdomsvaart,’ zegt Theo Bovens. ‘En telkens ervaar ik hoe Heiligdomsvaart bij mensen leeft, dat er oprechte interesse is, en dat onze levende traditie steun krijgt. Dat geeft mij telkens extra motivatie. Ik raad de lezers ook aan om met verve in eigen contacten te spreken over “Wees een Bruggenbouwer”, over de Heiligdomsvaart 2025, en u zult merken dat er grote interesse is. Daarmee wordt het meebouwen aan de Heiligdomsvaart-brug een stuk gemakkelijker. Kortom: de bouw vordert!’

Dit artikel verscheen eerder in licht gewijzigde vorm in het kerstnummer (2024) van Dekenaal Nieuws.

Woensdag 11 december 2024

Vierde Bruggenbouwerlezing – ‘Muur of Brug voor vluchtelingen’

In het kader van de Heiligdomsvaart 2025 vindt er een lezingencyclus plaats van september 2024 tot juni 2025 waarin vanuit verschillende invalshoeken – religieus, maatschappelijk, politiek, ecologisch, cultureel – het thema van de Heiligdomsvaart ‘Wees een bruggenbouwer’ wordt belicht. De lezingen zijn bedoeld voor een breed publiek, gratis toegankelijk en worden gehouden op de tweede woensdagavond van de maand op diverse locaties in het centrum van Maastricht.

Op woensdag 11 december 2024 zal er een panelgesprek plaatsvinden met als onderwerp ‘Muur of Brug voor vluchtelingen’. De gespreksleden zijn Gerben Huberts, Ronald Goedmakers, en Anita Bastiaans, die ieder vanuit hun eigen achtergrond en expertise zullen bijdragen aan deze uitwisseling over de integratie van vluchtelingen in onze samenleving. Aan de orde zullen komen vragen als: ‘Hoe kunnen we tijdig, preventief, al aan bruggen beginnen te bouwen tussen mensen van zo verschillende achtergronden?’ En: ‘Welke rol speelt werk daarbij?’

Gerben Huberts is diaken voor vluchtelingenwerk bij de Protestantse Gemeente Roermond, Ronald Goedmakers is oud-bestuurder van Vebego en Anita Bastiaans, is oud-wethouder van Maastricht en lid van de Raad van Bestuur van het COA.

Gespreksleider Nathalie Ummels is coördinator van het Refugee Project Maastricht, een projectorganisatie die een brug probeert te slaan tussen vluchtelingen, studenten en de plaatselijke bevolking.

Lezing op woensdag 11 december 2024

Het programma

19.30 uur Welkom in de St. Janskerk
20.00 uur Start lezing

Locatie

St-Jan, Vrijthof 24, Maastricht

Aanmelden

Wilt u deze lezing bijwonen, vragen wij u zich aan te melden met vermelding van uw naam en de datum van de lezing die u wil bezoeken via: bruglezing@heiligdomsvaartmaastricht.nl of eventueel telefonisch bij Elly de Haan-Verduyn, 06 40 26 10 66. *De toegang is gratis.*

Voor het hele programma zie:

www.bruglezingmaastricht.nl

Woensdag 8 januari 2025

Vijfde Bruggenbouwerlezing – ‘Bruggenbouwers naar morgen: christenen en hun verantwoordelijkheid voor de politieke vrede en sociale rechtvaardigheid’

In het kader van de Heiligdomsvaart 2025 vindt er een lezingencyclus plaats van september 2024 tot juni 2025 waarin vanuit verschillende invalshoeken – religieus, maatschappelijk, politiek, ecologisch, cultureel – het thema van de Heiligdomsvaart ‘Wees een Bruggenbouwer’ wordt belicht.

De eerste lezing in het nieuwe jaar zal plaatsvinden op woensdag 8 januari 2025 en heeft als onderwerp ‘Bruggenbouwers naar morgen: christenen en hun verantwoordelijkheid voor de politieke vrede en sociale rechtvaardigheid’. De spreker is Herman Jozef Kaiser.

Er zijn overeenkomsten tussen de turbulente tijd van rond 400 na Christus en onze tijd, stelt dr. Kaiser. Het zijn allebei perioden van overgang, disruptie en onzekerheid. In tijden van verwarring, onrust en onvrede wordt een extra appel gedaan op de verantwoordelijkheid van leidinggevend en bestuurders.

Ingegaan zal worden op vragen als: Hoe kunnen wij onze samenleving rechtvaardig ordenen, en welk samenspel tussen overheid, sociale gemeenschappen en marktpartijen past hierbij? Welk soort brug moeten wij samen over? Mag dat een hangbrug zijn, hoog wiebelend boven de mensen? Of liever een Romeinse boogbrug met stevige pijlers in de Maas? Waarmee is de toekomst van onze (klein)kinderen gebaat?

Dr. Herman J. Kaiser is politicoloog en promoveerde in 2023 aan de theologische faculteit van Tilburg University op het gedachtengoed van de kerkvader Augustinus en de actualiteit van het katholiek sociaal denken. Hij is CDA-politicus en oud-burgemeester van Margraten, Roermond, Doetinchem en Arnhem.

Lezing op woensdag 8 januari 2025

Het programma

19.30 uur	Welkom
20.00 uur	Start lezing

Locatie

Aula van de Universiteit Maastricht,
Minderbroedersberg 4-6, 6211 LK Maastricht

Aanmelden

Wilt u deze lezing bijwonen, vragen wij u zich aan te melden met vermelding van uw naam en de datum van de lezing die u wil bezoeken via: bruglezing@heiligdomsvaartmaastricht.nl of eventueel telefonisch bij Elly de Haan-Verduyn, 06 40 26 10 66. *De toegang is gratis.*

Voor het hele programma zie:

www.bruglezingmaastricht.nl

De Syro-Malabar Kerk: de Kerk van de Thomaschristenen – kapelaan Sabin Joseph

Tijdens de komende Heiligdomsvaart zal ook de Syro-Malabar Kerk deelnemen aan de Heiligdomsvaart 2025, en daarmee een unieke spirituele dimensie toevoegen. Vertegenwoordigers van deze oosters-katholieke kerk zullen een gebedsdienst bij de noodkist begeleiden, en bovendien zal op een later moment in de Sint-Servaasbasiliek ook een Heilige Mis gevierd worden volgens hun eigen ritus en muziekstijl. Kapelaan Sabin Joseph van de parochie Christus Salvator in Susteren belicht in deze bijdrage geloofstraditie van de Thomaschristenen, behorend tot de Syro-Malabar Kerk.

Vanwaar de naam ‘Thomaschristenen’

De naam ‘Thomaschristenen’ verwijst naar de apostel Thomas, die bekendstaat als de ‘ongelovige Thomas’. Volgens oude overleveringen bracht hij het christendom rond 52 na Christus naar de regio Kerala aan de zuidwestkust van India. Hij stichtte hier een gemeenschap, die zich ontwikkelde tot een zelfstandige christelijke traditie binnen de bredere katholieke kerk.

De Syrische taal en liturgie

Hoewel de Thomaschristenen de Zuid-Indiase taal Malayalam spreken, wordt hun christelijke traditie ook wel de ‘Syrische’ traditie genoemd, verwijzend naar het gebruik van het Syrisch als oorspronkelijke liturgische taal. Zij volgen immers de Oost-Syrische ritus, die uit het Midden-Oosten afkomstig is. Rond 345 na Christus ontwikkelde deze kerkgemeenschap een duidelijke band met de ‘Kerk van het Oosten’ in Mesopotamië (het huidige Irak). Door de eeuwen heen is deze Syrische traditie verrijkt met Indiase elementen en cultuur.

Portugese invloeden en de erkenning van de Kerkhiërarchie

In de 16e eeuw kwamen de Thomaschristenen in contact met Portugese missionarissen, wat leidde tot een vermenging van westerse en oosterse elementen. De Portugezen wilden hen ‘latiniseren’, zodat ze weer pasten in de katholieke Kerk. Deze ontwikkeling leidde tot spanningen met andere christelijke groeperingen in India. Ondanks deze uitdagingen wist de Syro-Malabar Kerk haar eigen unieke liturgie en identiteit te behouden, en heeft zij nooit de band met Rome verbroken. In 1992 werd de Syro-Malabar Kerk door paus Johannes Paulus II officieel erkend als een oosters-katholieke kerk met een eigen hiërarchie binnen de rooms-katholieke kerk.

Huidige rol en wereldwijde gemeenschap

Vandaag de dag telt de Syro-Malabar Kerk wereldwijd meer dan vier miljoen leden, waarvan de meerderheid nog steeds in Kerala woont. De kerk staat bekend om haar rijke spirituele tradities en het sterke gemeenschapsgevoel, wat belangrijke kernwaarden zijn binnen de gemeenschap. De liturgie van de Syro-Malabar Kerk, de Qurbana, wordt vaak in Malayalam of Engels gevierd en legt de nadruk op heiligheid en mystiek. De kerk combineert de Oost-Syrische traditie met invloeden uit het Zuid-Europese Latijnse katholicisme, inclusief barokke devoties. De liturgie is ad orientem: gericht naar het oosten, met een diepgaande theologische achtergrond die verwijst naar de hoop op de verrijzenis en het eeuwige leven.

De Syro-Malabar Kerk in Nederland

Door emigratie van haar leden vanuit India heeft de Syro-Malabar Kerk zich de afgelopen decennia

in verschillende landen, waaronder Nederland, gevestigd. In Nederland vindt de gemeenschap haar wortels in de Indiase diaspora, vooral onder mensen werkzaam in de gezondheidszorg en IT-sector. De kerk speelt een belangrijke rol bij het in stand houden van de culturele en religieuze identiteit van de gemeenschap.

De Nederlandse kerkprovincie biedt de Syro-Malabaren mogelijkheden om hun eigen liturgie te vieren en jongeren catechese te geven. Momenteel worden in drie centra in Nederland maandelijks missen volgens de Syro-Malabaarse ritus gevierd. Hoewel de gemeenschap in Nederland relatief klein is, groeit zij gestaag, mede door de tweede generatie Syro-Malabaren in Nederland.

Inspiratie voor de toekomst en activiteiten

De Syro-Malabar Kerk inspireert en verbindt haar leden met elkaar door zowel hun geloof als de culturele wortels. Naast de gebruikelijke liturgische

vieringen neemt de gemeenschap ook deel aan Nederlandse katholieke tradities, zoals de Stille Omgang in Amsterdam en bedevaarten naar Banneux en Kevelaer. Verder zijn zes priesters uit deze gemeenschap actief in Limburgse parochies, wat bijdraagt aan de diversiteit en de verrijking van het katholieke geloof in Nederland.

Bijdrage aan de Heiligdomsvaart Maastricht

Tijdens de Heiligdomsvaart in Maastricht kan de Syro-Malabar Kerk een unieke spirituele dimensie toevoegen. Op vrijdag 20 juni 2025 om 17.00 uur zal een groep vertegenwoordigers van deze kerk een gebedsdienst bij de noodkist begeleiden, en op zondag 22 juni om 12.00 uur zal de gemeenschap een Heilige Mis vieren volgens hun eigen ritus en muziekstijl. Gelovigen, priesters en geïnteresseerden zijn welkom om deze bijzondere vieringen bij te wonen, om zo een heel andere liturgische ervaring te beleven.

Processie ter gelegenheid van het parochiefeest van de Syro-Malabar christenen in Hilversum (2024)

Beeld: Archief Syro-Malabar Kerk/kapelaan Sabin Joseph

Nick Cave, Jan Terlouw en Emile Roemer over de zoektocht naar het wij-gevoel – nabeschouwing bij de Bruggenbouwerlezing op 13 november 2024 door gouverneur Emile Roemer

‘Wat hebben een rockster, een oud-politicus en een gouverneur met elkaar gemeen’ luidt de retorische openingsvraag die gouverneur Emile Roemer zijn publiek voorlegt. Het antwoord blijkt niet eenduidig, en Roemer gebruikt de volledige hem toebedeende tijd om al meanderend verscheidene mogelijke facetten van de overeenkomsten te formuleren. Marianne Lubrecht en Harrie van Beers doen verslag.

De context: een serie zogenoemde Bruggenbouwerlezingen, waarvan de naamgeving verwijst naar het thema van de Heiligdomsvaart 2025: ‘Wees een Bruggenbouwer’. Emile Roemer had toegezegd op woensdagavond 13 november 2024 de derde lezing voor zijn rekening te zullen nemen, en het onderwerp vanuit een politieke invalshoek op de provincie Limburg en de euregio te zullen betrekken. Met

aantekeningen in de hand door de zaal lopend, het kathedrader negierend, kiest hij ook voor verbinding en uitwisseling met zijn toehoorders.

Nick Cave

Nick Cave (*1957), de Australische rockster aan wie Roemer refereert, verloor in 2015 zijn vijftienjarige zoon ten gevolge van een val van een klif. Dat

ongeval (evenals de latere dood in 2022 van een tweede zoon) is voor Cave het begin van een (bewust genomen besluit tot) transformatie. Cave, zegt Roemer, heeft na het dramatische ongeluk de welhaast onstilbare behoefte gezien en gekend te worden. ‘We moeten ons naar buiten keren en naar de wereld kijken, want die is vol mensen die ooit iets verloren hebben,’ heeft Cave in 2015 tegen zijn vrouw gezegd. Dat betekent voor Cave ook een onophoudelijke, met twijfel doorweven zoektocht naar God. Soms, verklaart Cave, lijkt hij zelfs niet te weten of God bestaat, maar dat weerhoudt hem er niet van de verbinding, het ‘wij’ te zoeken. Samengevat in de vaak door Cave herhaalde woorden: ‘God is a work in progress.’

Jan Terlouw

Jan Terlouw (*1931), natuurkundige en voormalig D66-politicus vraagt, ter gelegenheid van Dodenherdenking in de voordracht op 4 mei 2014 in de Nieuwe Kerk in Amsterdam en later in een veelbesproken bijdrage in het tv-programma *De Wereld draait door*, aandacht voor het verminderde sociaal vertrouwen (het wij-gevoel) en de toename van de bureaucratie die de maatschappij beslist geen goed doet.

Op het eerste aspect, de afname van het vertrouwen, door Terlouw “het touwtje-uit-de-brievenbus-gevoel” genoemd, krijgt hij overigens wel wat kritiek.

De door Terlouw waargenomen afname is nooit afdoende gemeten, wordt gesteld, en ten tweede: natuurlijk kon je in de jaren van de wederopbouw een touwtje uit de brievenbus laten hangen, want er viel toch weinig te halen, en bovendien was er altijd iemand thuis, namelijk de thuisblijvende vrouw. Dat commentaar daargelaten, het zwakker wordende wij-gevoel wordt vandaag de dag steeds sterker herkend. Van de drieslag vrijheid, gelijkheid en broederschap dreigt de laatste teloor te gaan, meent Terlouw. Het baart ook Roemer zorgen.

Emile Roemer

Het wij-gevoel staat bij Roemer van oudsher hoog in het vaandel. Sterker nog: hij krijgt het in onverdunde vorm van thuis mee. Thuis is: een streng maar liefdevol groot Rotterdams gezin van rooms-katholieke signatuur, met een diep verankerd gemeenschapsgevoel. Overigens is alles bespreekbaar. ‘Dat laatste heeft ertoe geleid dat er bij een verkiezing posters van twee verschillende politieke partijen voor de ramen hingen,’ memoreert Roemer met een glimlach. Om daar trots op te laten volgen: ‘Grotere bruggenbouwers dan mijn ouders heb ik nooit meer gezien.’

Pas laat, na diens dood, leert Roemer door de publicatie van een boek de details kennen van het oorlogsverleden van zijn vader, Chris Roemer (1918-2001). Nadat in 1941 een bom op het Sint-Franciscus-ziekenhuis in Rotterdam is gevallen, richten Chris Roemer en compagnons een reddingsbrigade op, die zich gaandeweg ontwikkelt tot een rooms-katholieke verzetsgroep onder leiding van pater Nicolaas Apeldoorn. Er worden onderduikadressen en voedselbonnen voor Joden geregeld, en in het ketelhuis van het gebombardeerde ziekenhuis wordt de verzetskrant *De Wacht* gedrukt. De groep is in oktober 1944 verraden. Ruim dertig mannen worden opgepakt, verhoord en gefolterd.

Chris

Roemer wordt beschouwd als een van de kopstukken en door de Duitsers ter dood veroordeeld. Dat vonnis is vrijdeld doordat in november 1944 een knokploeg 48 gevangenen uit het politiebureau Haagseveer heeft weten te bevrijden.

Roemer wordt zich opnieuw bewust van de impact daarvan wanneer hem, in zijn hoedanigheid als gouverneur, wordt gevraagd in december 2023 aanwezig te zijn bij de onthulling van een gedenkteken voor slachtoffers van de nationaalsocialistische bezettingsmacht in de jaren '40-45 op begraafplaats in Ysselsteijn. Dit is een op initiatief van de

Nederlandse regering in 1946 ingerichte militaire begraafplaats waar bijna 32.000 Duitse oorlogsdoden uit de Tweede wereldoorlog (en 87 uit de Eerste Wereldoorlog) hun rustplaats kregen. ‘Het was slikken,’ bekent Roemer, ‘ook al stonden heling en verzoening voor aanwezig als opperrabbijn Jacobs en vertegenwoordigers van de Sinti-gemeenschap voorop. Ik heb toen het verzoek binnenkwam ook eerlijk gezegd dat ik ermee worstelde. En het is opgelost door te vragen of er van tevoren ruimte was voor een bezoek. Die was er. Ik kreeg een uitnodiging. Voor een heel bijzondere datum: de verjaardag van mijn vader...’ zegt Roemer geëmotioneerd, waarna hij een stilte laat vallen. Om te vervolgen: ‘Na het preliminaire bezoek viel alles op zijn plaats. Ik kon daar met een oprecht hart naartoe. Het wij-gevoel was er.’

Nick Cave, Jan Terlouw, Emile Roemer en Limburg
Hebben Nick Cave, Jan Terlouw en gouverneur Emile Roemer (in zijn functie maar ook in zijn persoonlijk leven) het verlangen en de zoektocht naar het wij-gevoel gemeen, voor de provincie Limburg geldt bijna hetzelfde. ‘Het wij-gevoel,’ meent Roemer, ‘heeft de provincie Limburg hoog in het vaandel staan, en dat geldt ook voor zowel de eigen inwoners als die van de euregio. De Limburgse grenzen zijn geen scheidslijnen, integendeel zelfs. Grenzen zijn verbindingen.’ En: ‘Wat wij hier hebben, is wat ze in de rest van het land steeds meer aan het zoeken zijn. Niets dan lof! Maar iets is mij de laatste tijd opgevallen, en wel dat we ook in Limburg meer aandacht lijken te besteden aan datgene waarin we van elkaar verschillen dan aan wat ons bindt. Die trend zou wat mij betreft op ieder niveau een halt moeten worden toegeroepen, want op den duur leidt hij tot polarisatie. Laten we de tijd nemen om elkaar te ontmoeten en (beter) te leren kennen, en niet veronderstellen dat de ander andersdenkend en dus onbereikbaar is. Dat is een grote wens van mij.’

Tekst: Marianne Lubrecht en Harrie van Beers

Beeld: Provincie Limburg

Alweer het derde YouTube-filmpje over het thema 'Wees een bruggenbouwer'

Het derde filmpje uit de tiendelige reeks, gemaakt door Roderick van Attekum en Vivianne Rijnders, is verschenen. In deze serie wordt het thema 'Wees een Bruggenbouwer' gerelateerd aan een passage uit de Bijbel. Dit keer is dat 'Lopen over water' (Mattheüs 14, 22-33). U kunt de opname via deze link bekijken: https://www.youtube.com/watch?v=0a_tuh255tA

Sint Servaas op waarde geschat

Hebt u misschien een speciale devotie voor Sint Servaas, of bent u naar hem vernoemd?

Bakt u pelgrimsbrood, of brouwt u een speciaal Servaas-bier? Kortom: speelt Sint Servaas een (grote of misschien iets kleinere) rol in uw leven? Zou u ons daarover willen vertellen? We zouden er blij mee zijn!

U kunt uw reactie sturen naar:

communicatie@heiligdomsvaartmaastricht.nl

o.v.v. 'Sint Servaas in mijn leven'.

Kopy, we zijn er dol op

De zesde nieuwsbrief zal in de eerste week van januari 2025 verschijnen. Kopy voor nieuwsbrief januari moet uiterlijk op maandag 23 december aanstaande bij ons binnen zijn. U kunt die sturen naar: communicatie@heiligdomsvaartmaastricht.nl

Mis ons niet!

U kunt ons volgen op:

Website: www.heiligdomsvaartmaastricht.nl

Facebook: pagina van Heiligdomsvaart Maastricht

You Tube: Heiligdomsvaart Maastricht 2025

Instagram: @sint_servaas

Wij zijn bereikbaar via:

secretariaat@heiligdomsvaartmaastricht.nl

IBAN: NL07 INGB 0679 3614 13

t.n.v. Vereniging Het Graf van Sint Servaas

Grote en kleine bruggenbouwers gezocht...

Wilt u meedoen met de (voorbereiding van) de Heiligdomsvaart 2025?

Iedereen (met grote én kleine talenten; met veel en weinig tijd) is welkom!

U kunt zich aanmelden via: permanence@heiligdomsvaartmaastricht.nl

Dank u wel

De organisatie van de Heiligdomsvaart is aangesloten bij de GIVT-app, de gift-app voor goede doelen. Wilt u de Heiligdomsvaart financieel ondersteunen, dan kan dat via: www.givtapp.net

Iedere bijdrage is van harte welkom!

De PR-commissie is verantwoordelijk voor de strategische communicatie met betrekking tot de Heiligdomsvaart. Een goede relatie tussen de pijlers en de PR-commissie is van belang voor een gestroomlijnde communicatie. De PR-commissie streeft derhalve een optimale samenwerking met de pijlers na. Hoe ziet die samenwerking eruit?

Voor de inhoud van wat gepubliceerd wordt zijn de onderscheiden pijlers zelf verantwoordelijk. Met andere woorden: de pijlers schrijven de artikelen, of nodigen anderen daartoe uit. De PR-commissie draagt vervolgens zorg voor de eindredactie en eventuele plaatsing op de website, Facebook en Instagram. De PR-commissie is ook verantwoordelijk voor de maandelijkse nieuwsbrieven. Maar ook hiervoor geldt dat de pijlers zorgen voor de inhoud van de artikelen, die een plekje dienen te krijgen in de nieuwsbrief.

Indien men het wenselijk vindt, dat er bij een evenement of bijeenkomst foto's worden gemaakt, kan men via de PR-commissie een fotograaf regelen. Daartoe zijn afspraken gemaakt met bureau Focuss 22 van fotograaf Jean-Pierre Geusens.

Veel bijeenkomsten, lezingen, concerten en dergelijke die gerelateerd zijn aan de Heiligdomsvaart hebben een (semi-)openbaar karakter. Er kunnen dan ook foto's en reportages worden gemaakt door derden. Dit is uiteraard buiten de verantwoordelijkheid van de PR-commissie.

Zoals in deze tijd gebruikelijk vindt communicatie vooral digitaal plaats. Ten behoeve van de optimalisering daarvan wordt waar nodig een beroep gedaan op de expertise van anderen. Voor de website is bijvoorbeeld een samenwerking aangegaan met ontwerp bureau Zuiderlicht.

Voor eventuele vragen en/of opmerkingen kan men zich wenden tot de PR-commissie. Deze bestaat thans uit de volgende personen:

Harrie van Beers,
Marianne Lubrecht,
John Monsewije,
Iris Thijssen,
Monique Voncken,
Tinie Willems-Peters.

Mailadres:
communicatie@heiligdomsvaartmaastricht.nl